

BYL JSEM UŽ EVIDOVÁN JAKO MRTVÝ...

Emil Boček (*1923)

Při jednom odvážném letu nad Evropu zmítanou boji s nacistickými vojsky musel pilot RAF Emil Boček nouzově přistát. Bylo to už na konci války. Právě se vracel z akce. *„Nad Německem jsem zjistil, že mám poruchu na motoru. Tak mne navigovali na Brusel. Viděl jsem dole nějaké letiště, tam byly německé i naše mašiny. Šel jsem na přistání. A jak jsem přelétával letiště, tak jsem se pro jistotu ještě podíval, kdo tam chodí. A viděl, že Angličané, tak jsem v klidu přistál. Ale jak jsem roloval k věži, praskla mi guma. Neměli bohužel jinou, museli ji dovézt z Anglie [...], takže jsem počkal a pak jsem se teprve vrátil do Anglie. Hlásím se u velitele a ten mi vynadal, že prý jsem už evidován jako mrtvý. Oni mne zapomněli při přistání nahlásit! Já mu říkám, že za to přece nemohu [...].“*

Tak popisuje Emil Boček, pilot stíhač u československé 310. stíhací peruti, jednu z mnoha situací, které zažil během dramatických válečných událostí v Evropě mezi lety 1939 až 1945. Jiný, ještě dramatičtější okamžik zase zažil při jiném letu; bylo to také nad Německem, když mu kontrolka najednou signalizovala, že nejde palivo do motoru. *„Jednou při letu vidím blikat červené světlo. Nejde benzin! Říkal jsem si, jestli se nemám vrátit. Rozhodl jsem se pro návrat. A jakýsi pátý smysl mi říká, abych stoupal vzhůru. Pak to v motoru opravdu začalo vynechávat, a já si říkám, že musím vyskočit [...]. Byl jsem v té chvíli už nad mořem, měl jsem samozřejmě padák, ale v listopadu se člověku do Kanálu nechce [...]. Pak motor v poslední vteřině naskočil a já nakonec přiletěl v pořádku až na letiště. Mašina šla hned do hangáru na prohlídku. Jenže nic nenašli, zdálo se, že je snad všechno v pořádku. Ale nebylo. Až pak se ukázalo, že jeden filtr byl plný [...]. No, nebylo to nic příjemného!“*

Emil Boček měl na své kontě šestadvacet operačních letů, z letectva odešel v roce 1946.

Narodil se v roce 1923 v Brně-Tuřanech, vyrůstal v chudé rodině, roku 1938 se začal učit strojním zámečnickem. Tehdy byla podepsána Mnichovská dohoda a Československo přišlo o pohraničí. O rok později už vtrhla nacistická vojska přímo do Brna. *„Přišel jsem na brněnské hlavní nádraží a transportéry i tanky jezdily přes centrum města. Tehdy jsme se rozhodli s kamarádem, že odejdeme. Kamarádův otec byl totiž legionář a ten na něj působil*

v tom duchu, že se historie opakuje a nyní to všechno závisí na nás mladých. Že musíme bojovat jako oni. Ale rozhodli jsme se sami.“

Jenže Emil Boček nebyl v té době ještě plnoletý. Jeho bratr mu navíc řekl, že je to moc brzy, aby počkal. Nesouhlasil, chtěl odejít s kamarádem hned, a tak to udělal. Kromě bratra nikdo nic netušil, ani maminka. Sbalil se a řekl, že jede lyžovat do Jeseníků. Ale odjeli vlakem z Brněnských Ivanovic na brněnské hlavní nádraží a pak autobusem do Hodonína. *„Vpředu seděli čtyři SS-mani, ale nevšimli si nás. Tak jsme se dostali až na pomezí a odtud nás převedli na Slovensko. Jeli jsme přes Bratislavu směrem na Petržalku, ale tam bylo vojáků! Tak jsme si řekli, že tudy ne. Že pojedem do Trnavy [...]. Ptali se nás, kam s těmi lyžemi, a my řekli, že do Trnavy! Oni říkali, že tam není sníh. Tak jsme tvrdili, že naši kamarádi se vrátili a sníh tam byl. Sedli jsme do vlaku a teď si nás zase všimli nějakí lidé a řekli, že musíme v Seredi vystoupit. Přespali jsme ve stohu, zima nás vyhnala, šli jsme směrem do Galanty. Potřebovali jsme se dostat do Budapešti [...].“*

Cesta byla strašná a komplikovaná. Boček s kamarádem skončili ve vězení. V Galantě seděli sedm dní. Pak se sice dostali do Budapešti, dokonce až do Szegedu, ale opět se ocitli ve vězení. *„Mne šupli mezi mladistvé. To bylo strašné, hrůza hrůzoucí. Jeden kohoutek na studenou vodu a jeden záchod. Osmdesát lidí na jeden záchod! Vůbec nevím, jak jsme to zvládli [...].“* Pak je Maďari zase odvezli na hranici a vrátili na Slovensko. Takže museli přes hranici do Maďarska znovu. Nakonec se jim přes Maďarsko skutečně podařilo přejít, dostat se až k jugoslávské hranici a nepozorovaně ji překročit. Místní lidé jim ukázali cestu, byla tam díra v plotě. Boček se s kamarádem dostal do Subotice, odkud jej eskortovali do hlavního města, Bělehradu. Tam se mu připomněla hrozná realita německé okupace vlasti. *„V Bělehradě jsme chodili kolem německého velvyslanectví. Když jsem viděl ty hákové kříže, jezdil nám mráz po zádech,“* popisuje.

Z Jugoslávie se mu podařilo odjet vlakem do Řecka a pak až do Bejrútu. Poté plul na lodi do egyptské Alexandrie a nakonec do Marseille, do kasáren cizinecké legie. Mezitím vypukla válka. Německo útočilo na Francii. Boček skončil stejně jako další Čechoslováci v táboře v Agde na jihu Francie. Jenže válka se nevyvíjela dobře. Francouzi utíkali a všude panoval obrovský zmatek. *„Hrozná. Měli jsme pušku z roku 1863 a pět nábojů,“* popisuje Boček. Za velkého zmatku se vrátili zpátky do Agde, tam se mu podařilo nalodit na loď, která plula do Anglie. Bude bojovat dál. Neuměl jazyk, ale naučil se; když do jeho tábora přišli, že hledají mechanika k letectvu, přihlásil se. Opravoval letadla v hangáru. Pak ale řekl, že by chtěl do pilotní školy. Když udělal testy, vyhověli mu a poslali ho na výcvik do Kanady. Nebylo to snadné cestování, pluli lodí, pak vlakem přes celou Kanadu až do Calgary. Pilotní kurz ukončil v lednu 1944 jako čtrnáctý z padesáti dvou absolventů. Tehdy byli všichni velmi mladí. Ale přesto Emil Boček patřil ve svých dvaceti letech k nejmladším absolventům pilotního výcviku. Když už byli na druhé straně Atlantiku, užili si ještě

dovolenou. „*Já jsem tam navrhl, že si na tu dovolenou zajedeme do New Yorku. Všechno jsem vyřídil a jeli jsme. Šli jsme do české hospody. A oni kvůli nám udělali vepřové hody! A sbírku na nás. Málem nás všechny roztrhali. Jenže brzy přijela loď a my se museli vrátit do Anglie.*“

Tam Boček sloužil u 310. československé stíhací peruti RAF, k níž byl přidělen v říjnu 1944. Za týden ho čekal první operační let. Jeho letka působila na letišti North Weald. Boček absolvoval celkem 26 operačních letů. „*Lítali jsme až do konce války. Často, doprovázeli jsme bombardéry. A ke konci války jsme bombardovali ostrov Helgoland.*“

Po válce se Emil Boček vrátil do Tuřan. Maminku, na niž po zaklepaní promluvil přes dveře, ho nepoznala. Teprve když řekl své jméno, nastalo velké vítání.

Dne 1. března 1946 odešel do civilu. Ale hned se vrhl do podnikání, otevřel si autodílnu. Jenže po únoru 1948 na něj začali tlačit, aby se stal součástí podniku Mototechna, a po opakovaném nátlaku nakonec podlehl. Později pracoval jako soustružník ve výzkumném ústavu, který spadal pod Akademii věd. Poté pak pracoval u firmy Drukov.

Emil Boček byl v roce 2010 oceněn prezidentem Václavem Klausem Řádem bílého lva za mimořádné zásluhy o obranu a bezpečnost státu a vynikající bojovou činnost. Roku 2016 znovu usedl do dvoumístného spitfiru a letěl. Nepilotoval sám, ale řízení převzal na chvíli během letu. V té době mu bylo třiadevadesát let. „*Chtěl bych vám poděkovat. Já jsem o tom snil dlouhá léta, že si ještě zalétám se spitfirem.*“

Autor textu Luděk Navara